

Методичні рекомендації до викладання курсу "Художня культура"

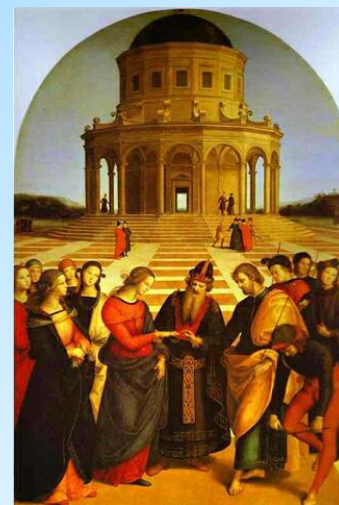
Кондратова Л.Г.

старший викладач кафедри
теорії та методики виховання,
кандидат педагогічних наук

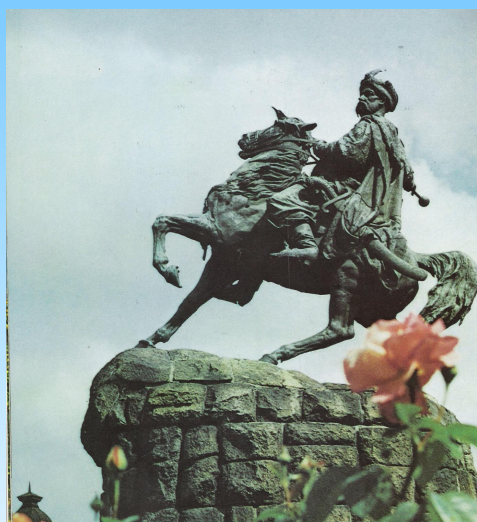
Навчальний предмет “ Художня культура ”

- входить до освітньої галузі “ Естетична культура ”
- пропонується до викладання у 9-11 класах загальноосвітніх шкіл (1 година на тиждень), для класів з поглибленим вивченням дисциплін художньо-естетичного циклу (4 години на тиждень).

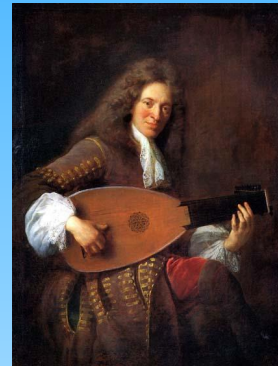
Освітня програма

- « Художня культура » авт. Л.Масол, Н. Мировпольська, «Перун», 2005р.

Художня культура об'єднує різні ВИДИ МИСТЕЦТВ

- Образотворче мистецтво
- Музичне мистецтво
- Театральне мистецтво
- Кіномистецтво

Програма 9 класу

Тема: «Художня культура»(35 годин):

Розділ	Тема розділу	Теми підрозділів Кількість годин
Розділ I	“Мистецтво в просторі культури ”	Види і мова мистецтва (1 г.) Візуальні мистецтва (4 г.) Жанрова палітра музичного мистецтва (3 г.) Театр як синтез мистецтв (2 г.) Екранні мистецтва (4 г.) Поліхудожній образ світу (2 г.)
Розділ II	“ Основи художньої культури ”	Художня культура як духовне явище (2 г.) Художня культура і світ (2 г.) Художні напрями і стилі (6 г.) Художня культура і середовище (2 г.) Художня культура рідного краю (3 г.) Поліхудожній образ світу (4 г.)

Програма 10 класу

«Українська художня культура» (35 г.):

Розділ	Назва теми	Кількість годин
Розділ I	Художня культура від найдавніших часів до кінця 16 століття	Образотворче мистецтво (3г.) Музична культура (3 г.) Театральна культура (2 г.)
Розділ II	Художня культура 17-18 століття	Образотворче мистецтво (5 г.) Музична культура (3 г.) Театральна культура (2 г.)
Розділ III	Українська художня культура 19-початку 20 століття	Образотворче мистецтво (3 г.) Музична культура (3 г.) Театральна культура (4 г.)
Розділ IV	Художня культура 20 століття	Образотворче мистецтво (2 г.) Музична культура (2 г.) Театральна культура (1 г.) Кіномистецтво (2 г.) Художня культура діаспори (2 г.)

Програма 11 класу

Тема: «Зарубіжна художня культура»:

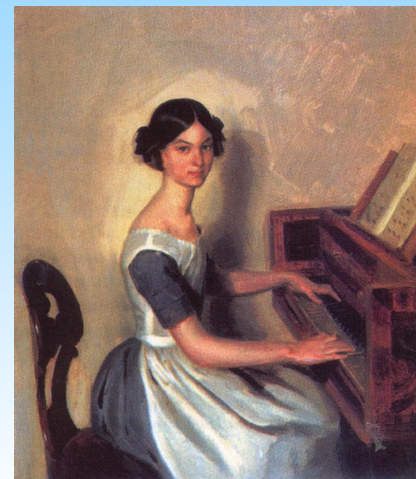
Розділ	Назва теми	Назви підрозділів Кількість годин
Розділ I	Візуальні мистецтва	Архітектура Європи (2 г.), Архітектура Близького і Далекого сходу (1 г.), Скульптура – гімн людини (2 г.), Образотворче мистецтво Італії – епоха “ титанів” (2 г.), Видатні живописці Іспанії (2 г.), Фламандський і голландський живопис (2 г.), Російський живопис (1 г.), декоративно-прикладне мистецтво Далекого і Близького Сходу, Африки (3г.) Паркова культура (2 г.)
Розділ II	Музичне мистецтво	Європейська музична культура (2 г.), Музична культура Далекого сходу (2 г.),музичні ритми Америки (1 г.)
Розділ III	Театральне мистецтво	Японський театр (1 г.), Італія – батьківщина оперного мистецтва (1 г.), Російський балет (3 г.)
Розділ IV	Кіномистецтво	Європейський кінематограф (2 г.), Кіно США (3 г.), Мистецтво – посередник між культурами (3 г.)

Головні завдання курсу:

- збагачення емоційно-естетичного досвіду учнів, формування культури почуттів, пробудження особистісно-позитивного ставлення до мистецьких цінностей;
- опанування учнями художньо-практичними вміннями та навичками, формування комплексу художніх компетенцій, що забезпечують здатність керуватися набутими знаннями та вміннями у самостійній діяльності, у процесі самоосвіти;
- розуміння учнями зв'язків мистецтва з природним , соціальним і культурним середовищем життєдіяльності людини, усвідомлення власної причетності до художніх традицій свого народу з одночасним розумінням особливості інших національних картин світу;
- виховання культури міжнаціонального спілкування через вивчення художніх традицій народів різних країн.

Вчитель художньої культури повинен

- створювати умови для передачі аури творів мистецтв та позитивної енергії учням, розвивати в учнів почуття успіху від власних досягнень, впевненості в спроможності самостійно вирішувати художні завдання, вчити співпереживати та інтерпретувати, прилучатися до вітчизняних і загальнолюдських цінностей, самовизначатися у світі культури, удосконалювати свій художній світ.

Вчитель художньої культури повинен знати:

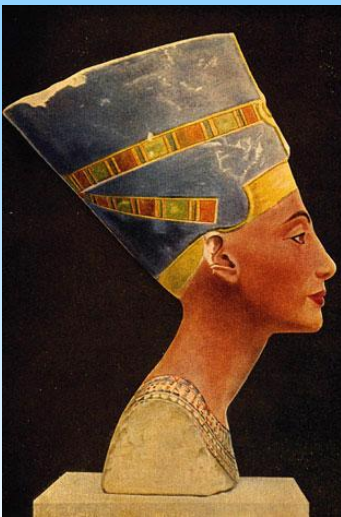
- вимоги державних документів про освіту;
- сучасні інноваційні процеси і технології в освіті;
- сучасні вітчизняні та зарубіжні науково-педагогічні вимоги до художньо-естетичного розвитку школярів;
- психологічні закономірності загального і художнього розвитку учнів;
- базові та варіативні навчальні програми з мистецтва для загальноосвітніх закладів;
- методику проведення уроків предметів “Художня культура”;
- особливості інноваційних педагогічних технологій (інтерактивних, проектних тощо) порівняно з традиційним навчанням;
- специфіку організації самонавчання в галузі мистецтва та специфіку організації позаурочної, гурткової, клубної роботи;

Вчитель художньої культури повинен вміти:

- проводити уроки “ Художньої культури ” з учнями старшої школи та дотримуватися вимог навчальних програм;
- впроваджувати інноваційні технології викладання мистецтва;
- застосовувати сучасні аудіовізуальні засоби, мас медіа;
- діагностувати художньо-естетичний розвиток учнів за критеріями оцінювання освітніх результатів;
- аналізувати та оцінювати уроки (власні та своїх колег);
- добирати художні твори для проведення уроків – музичні, візуальні; образотворчі;
- самотійно працювати із сучасних психолого-педагогічною літературою та мистецькі матеріали (фонохрестоматії, слайди, відео) та організовувати позаурочну діяльність учнів з художньої культури.

Календарно-тематичне планування вчитель здійснює за такою орієнтовною схемою

№	Дата уроку	Тема уроку	Перевірка знань	Теоретичний матеріал для засвоєння	Орієнтовні практичні завдання	Твори, що інтегрують навчальний процес	Д/з

До кожного уроку вчитель готує:

- технічне забезпечення уроку /для слухання музики, демонстрації відео, перегляду слайдів, комп'ютерних презентацій та проектів/;
- додаткову літературу /інформаційні джерела, твори літератури, довідники, енциклопедії, періодичні видання/;
- роздатковий матеріал;
- наочність /репродукції, портрети, художній вернісаж із дитячих робіт, виставку робіт декоративно-ужиткового мистецтва, схеми, таблиці, комп'ютерні схеми/ та інші матеріали.

Структурні компоненти уроку:

Компоненти уроку
художньої
культури

Організаційний
момент

Перевірка
засвоєних знань

Вивчення нового
матеріалу

Домашні
завдання

Практичні
завдання

Оцінювання
навчальних
досягнень

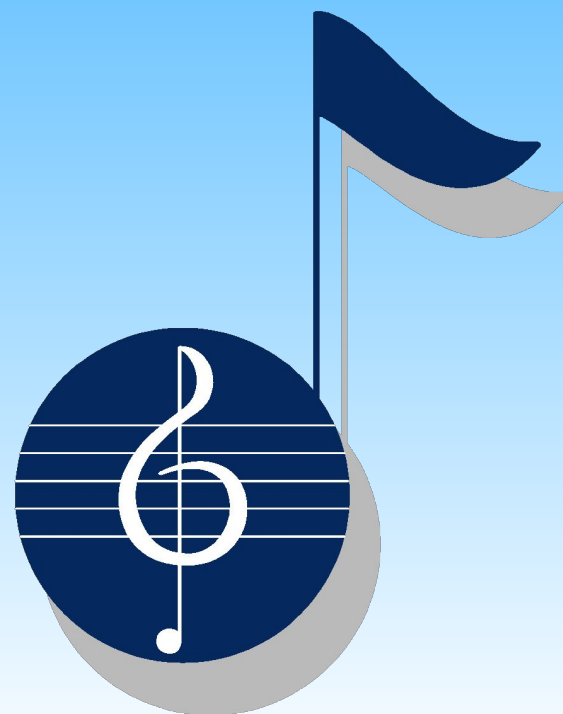
ПЕРЕВІРКА ЗАСВОЄНИХ ЗНАНЬ

- цей структурний компонент уроку надає можливість вчителю визначити рівень навчальних знань учнів, оцінити їх власні досягнення, творчі здібності, узагальнити та проаналізувати результати роботи, здійснювати контроль за підготовкою домашніх завдань.

Види перевірки знань

- Усні
- Письмові
- Творчі

Усні форми перевірки знань:

- фронтальне
- опитування (колективне)
- індивідуальне та групове опитування
- « продовжити речення»
- «10 запитань»
- роздуми
- доповіді
- взаємоопитування

Письмові форми опитування:

- тестові запитання
- різнорівневі завдання (на картках)
- групові завдання
- написання міні-твору
- складання схем, графіків
- самоопитування
- диктант

Творчі форми перевірки знань:

- художнє читання;
- інсценування уривку твору, пісні;
- /пантоміма – невербальна - вербальна/;
- створення індивідуальних або групових кросвордів, віршів, творів);
 - дискусія;
 - мозаїка
- відгадування кросвордів, загадок;
 - мозковий штурм;
 - захист проекту

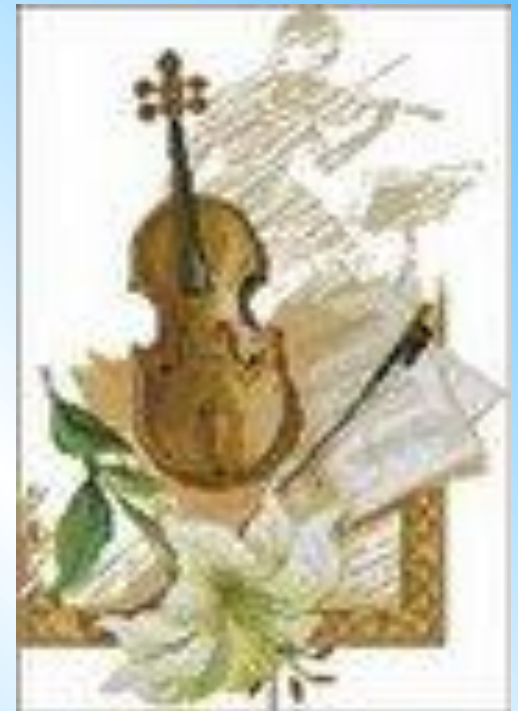

Новий теоретичний матеріал для засвоєння

- цей структурний компонент є головним, бо завдяки йому учні отримують нові знання із різних сфер художньої культури.
- Особливо важливим є момент зацікавлення дітей новим матеріалом, тому вчитель повинен обрати таку форму подання нової інформації, яка б співпадала з рівнем розвитку учнів класу, їх захопленнями, іншими інтересами. Вся подана інформація повинна бути зрозумілою кожному учневі.
- Важливим є розумне поєднання традиційних та нетрадиційних методів роз'яснення нового матеріалу.
- Обов'язковим моментом є супровід словесного подання матеріалу із елементами наочності, відеопоказу, музичного супроводу, застосуванням інформаційних технологій та інтеграційних зв'язків художньої культури з іншими предметами тощо.

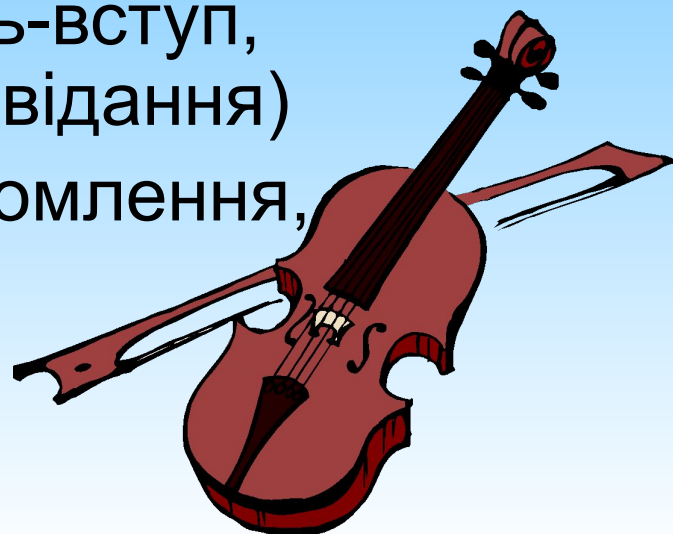
Методи викладення нового матеріалу

- Традиційні:
- словесні, наочні, ілюстраційні
- Нетрадиційні :
- евристичні, інтерактивні

Словесні методи викладення нового матеріалу:

- Лекція (бінарна, інструктивна, лекція-конференція, лекція-консультація, лекція-діалог, історична, узагальнююча)
- Шкільний семінар (вступний, пошуковий. самоорганізуючий, оглядовий, рефлексія, виставка)
- Розповідь (художня, розповідь-вступ, розповідь-опис, розповідь-оповідання)
- Бесіда (вступна, бесіда-повідомлення, бесіда-повторення)

Наочні форми роботи

- Ілюстрація
- Демонстрація

Нетрадиційні методи

Евристичні:

Когнітивні методи - метод емпатії (перевтілення), метод змістовного (сислового) бачення, метод евристичного спостереження, метод фактів, метод досліджень, метод гіпотез

Креативні методи метод придумування, метод «мозкового штурму», методи учнівського планування, методи взаємонавчання, метод рецензії, метод самооцінки

Інтерактивні: акваріум, коло ідей, мікрофон, ток-шоу, дискусія, навчання в командах

Практичні завдання

- цей структурний компонент уроку спрямований на набуття практичних навичок в учнів щодо виконання завдань в межах образотворчого, музичного, театрального та кіномистецтва.

Види практичних завдань:

- Індивідуальні

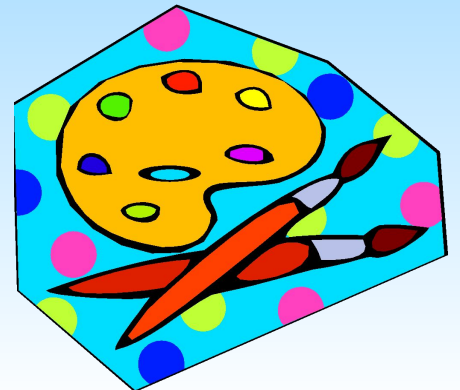
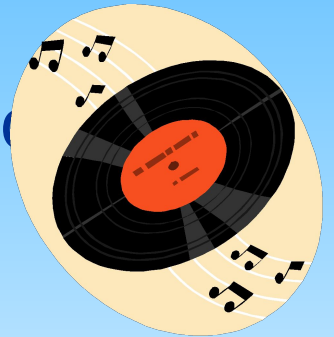
- Групові

- Колективні

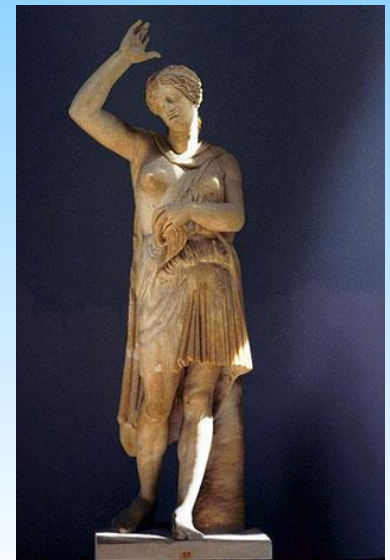
Основні форми проведення практичних завдань

- Практичні завдання з образотворчого мистецтва
- Практичні завдання з музичного мистецтва
- Практичні завдання з театрального мистецтва
- Практичні завдання з кіномистецтва

Практичні завдання з образотворчого мистецтва

- Індивідуальні форми
- замальовки
- ліплення
- паперопластика /скульптура/
- виготовлення композиції
- виготовлення народної іграшки, костюму;
- аплікація
- малюнки
- порівняння репродукції
- складання карти
- складання оповідання;
- порівняння зразків

- Групові форми
- проведення бесіди
- підготовка розповідей
- виконання композицій, панно
- порівняння репродукцій
- створення альбому
- проект реклами
- створення декоративно-ужиткового мистецтва з урахуванням місцевих традицій
- розробка дизайну сучасного інтер'єру

- Колективні форми
- підготовка вечора
- відвідання музеїв міста
- складання оповідань за картинами
- створення живих сценок за сюжетними картин
- підготовка проекту

Практичні завдання з музичного мистецтва

- Індивідуальні форми
- виконання пісень /під акомпанемент чи фонограму /;
- порівняння звучання музичних інструментів, порівняння різних жанрів /спільне та відмінне/;
- запис музичних творів для шкільної фонотеки;
- інтерпретація прослуховування музичних творів із визначенням змісту, жанру, форми;
- запис пісень регіонального фольклору;
- порівняння особливостей музичного, танцювального фольклору різних народів світу.

- Групові форми
- підготовка позакласного заходу
- добір фотоматеріалів, репродукцій до української музичної культури
- виконання композицій
- інсценування пісень
- виконання пісень
- створення кросвордів, плакатів
- запис творів для шкільної фонотеки.

- Колективні форми
- виконання пісень
- порівняння звучання музичних інструментів, стилів
- підготовка вечора
- проведення «Караоке»
- підготовка бесід

Практичні завдання з театрального мистецтва

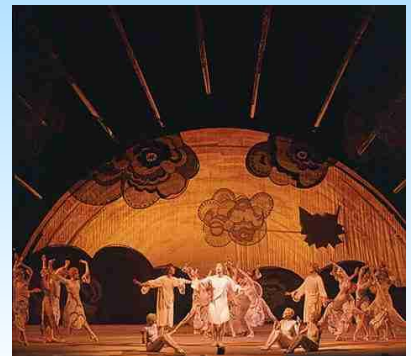
- Індивідуальні форми
- створення ляльок /для виставки шкільного театру/;
- створення театральних масок /грецька, японська, африканська, слов'янська/ ;
- написання сценарію для виставки «живого вертепу».

- Групові форми
- підготовка міні-виставки /фрагмент українського письменника, декорацій, костюмів, музичних форм/
- створення театральних афіш
- виконання народних ігор, обрядів
- створення інтермедії за текстом
- створення масок театру
- розробка текстових завдань.

- Колективні форми
- проведення «Карнавалу в Ріо»;
- вивчення фігур Латиноамериканських танців;
- опанування позиціями рік індійського танцю
- підготовка вечора за чаюванням у японському стилі (прикрашення ікебаною).

Практичні завдання з кіномистецтва

- Індивідуальні форми
- вираження власних думок і почуттів після перегляду фільму;
- малювання улюблених персонажів мультфільмів У.Діснея;
- проаналізувати передачі TV, радіо, /критичний відгук/;
- добірка матеріалів /фото, репродукцій, календарів, марок

- Групові форми
- створення відео картотеки
- створення альбому
- перегляд відеофільму /із визначенням видів жанрів і жанрів кіно/
- розробка текстових завдань.

- Колективні форми
- фото проби на виконавців ролей у екранізації творів фрагментів літератури /Зарубіжна література/;
- підготовка відео вечора «Зоряний небосхил Голівуду»;
- відео та фото зйомка.

Типологія уроків художньої культури

- **Традиційні типи уроків:**
- урок введення в тему;
- урок засвоєння нових знань або уроки поглиблення в тему;
- урок узагальнення та систематизації знань;
- урок контролю й оцінювання навчальних досягнень.

Типологія уроків художньої культури

- *Нетрадиційні типи уроків:*
- уроки-ігри (ділові, рольові, мистецькі);
- уроки-сценарії (за прикладом TV-програм);
- уроки-пошуки (із організацією самостійної роботи учнів).

Документація вчителя

- Календарно-тематичне планування
- Поурочні плани роботи
- Аналіз рівня навчальних досягнень учнів
- Діагностика художньо-естетичного розвитку учнів 9-11 класів та аналітичний самоконтроль
- План позаурочної виховної роботи з художньої культури
- Наочні матеріали: схеми, плакати; мультимедійні презентації, репродукції картин, споруд, скульптур, портрети видатних діячів, відеотека, фонохрестоматія
- Роздаткові матеріали: тести до тематичного оцінювання /різнорівневі/, тести та питання до індивідуального письмового опитування; питання до самостійних робіт, семінарів-практикумів, конференцій; картки із схемами, таблицями; опорні конспекти; уривки художніх творів, поезій, історичних подій тощо.
- Сценарії виховних заходів, плани-конспекти відкритих уроків.
- Матеріали узагальненого досвіду роботи

Бажаємо успіхів у роботі!

